

Oponentský posudek:

Veronika Miczanová, Pan Oldřich III. z Hradce. Portrét českého šlechtice z doby vlády Jana Lucemburského. Diplomová práce ÚČD FF UK Praha 2018, 93 s. a obrazová příl., vedoucí práce prof. PhDr. Lenka Bobková, CSc.

Diplomová práce Veroniky Miczanové je věnována méně známé osobnosti z řad české šlechty raného 14. století, Oldřichovi III. z Hradce. Autorka si zvolila tuto postavu s ohledem na skutečnost, že Oldřichův životopis nebyl dosud monograficky zpracován, ačkoli se k němu váže několik zajímavostí. Miczanová se proto pokusila zrekonstruovat jeho životní osudy, majetkovou situaci, ale také vysvětlit, proč na svém hradě v Jindřichově Hradci nechal vymalovat jeden sálek svatojiřskou legendou a jakým způsobem se angažoval při likvidaci valdenské hereze na svých statcích.

Práce je dobře strukturována, kromě úvodu a závěru je členěna do čtyř kapitol a doplněna o seznam zdrojů a obrazovou přílohu.

Historiografický přehled se neomezuje na sledovanou postavu. Nabízí spíše výčet regionální literatury inspirovaný publikací Š. Běhalové a F. Fürbacha (2004). Chybí ale vyhodnocení, jakým způsobem byla dosud osobnost Oldřicha III. historiograficky reflektována. Partie věnovaná pramenům konstatuje jejich nedostatek, ale nezamýšlí se nad jejich charakterem a výpovědní schopností, což by bylo potřeba více než výčet jednotlivých listinných kusů. Pramenům není věnováno mnoho pozornosti ani v jednotlivých částech výkladu. V případě kapitoly o valdenských není patrné, z čeho bylo možné vycházet (jmenovány jsou jen 3 výsledkové záznamy) a jinak se opakuje vyprávění z použité literatury. Nejasný se mi zdá pojem „sekundární prameny“ (s. 79).

Druhá kapitola je nazvána Život Oldřicha III. z Hradce, obsahuje ale daleko více – historii rodu pánů z Hradce (jedné větve Vítkovců), jejich majetkové poměry i přehled členů Oldřichovy rodiny. Rekonstrukce vlastního života sledované postavy vydala jen na desítku stránek, přesto je to spolu s popisem majetkových poměrů jádro badatelské práce Veroniky Miczanové, k níž využila originální prameny ze SOA v Třeboni a kroniky. U řady dalších pasáží se autorka spokojila kombinací informací z odborné literatury.

Třetí a čtvrtá část jsou pak věnovány dvěma speciálními otázkám – výzdobě sálu s legendou a tažení proti valdenským. K oběma otázkám již bylo hodně napsáno, ovšem nikoli se zaměřením na iniciativu a účast Oldřicha III. Autorka se snaží sladit různé názory a dospět k vlastní představě. Vyčítá současné historiografii malou kreativnost (s. 80), nelze však říci, že by sama přišla s nějakým novým, přesvědčivějším výkladem opřeným o kombinaci pramenných dokladů. Oba problémy pojala dost zešíroka, jedná se však především o převyprávění známých fakt (příběh sv. Jiří a jeho místo v díle *Legenda aurea*, resp. přítomnost valdenských v jižních Čechách). Inspirativní ale nedotažené je využití nálezu listin z papežských register, vydaných pro Oldřicha, a úvahy o jeho spolupráci s inkvizicí (tady by se mělo rozlišit, zda je řeč o inkvizici zřízené domácím biskupem nebo inkvizicí papežské).

Poměrně obsažný závěr práce opakuje zbytečně přehled kapitol; shrnutí charakteristiky Oldřicha III. je naopak velmi stručné a poněkud spekulativní. Chybí pevnější zasazení do dobového kontextu, vyhodnocení jeho pozice v rámci tehdejší nobility, komparace s jinými šlechtici co do jeho politických, náboženských a donačních aktivit. Přestože Oldřich nezastával významné funkce na dvoře Jana Lucemburského ani ve správě země, což by jistě

přineslo více pramenných zpráv o něm, jeho aktivity nebyly tak bezvýznamné a jeho obraz může být poměrně barvitý. Tady zůstala autorka své postavě dost dlužna.

Po technické stránce mohu konstatovat, že práce je napsaná čtivě, bez vážnějších prohrěšků (s výjimkou zájmena „jenž“, které není správně skloňováno). Poznámkový aparát se snaží odkázat na zdroj všech uváděných skutečností, citace jsou ale nestandardně zkracovány, nepravidelně jsou uváděny plné a zkrácené citace, i v seznamu literatury chybí stránkový rozsah časopiseckých studií. Je zbytečné v seznamu uvádět nakladatele a ISBN, nesmí však chybět rok vydání a stránky. V seznamu nejsou uvedeny všechny citované tituly. Místo informací od průvodce na hradě by měla být uvedena tvrzení opřena o odbornou literaturu (s. 70).

Závěrem mohu konstatovat, že autorka předložila práci, která shrnuje fakta dotýkající se zajímavé postavy českých středověkých dějin. V tom je hlavní přínos její práce. Vyvarovala se některých nedostatků, kterými trpěla její práce bakalářská. Je tudíž patrný rozvoj její badatelské činnosti. Rozšířila svoji heuristiku a sestavila práci, která rozsahem i obsahem splňuje nároky kladené na práce diplomní. Doporučuji ji proto k obhajobě, s ohledem na uvedené nedostatky navrhuji hodnocení v rozmezí **velmi dobře – dobře**, v závislosti na průběhu obhajoby.

PhDr. Blanka Zilynská, Ph.D.

Dotaz k obhajobě:

Proč Oldřich z Hradce tak aktivně rozvinul tažení proti valdenským? Bylo to jeho náboženské přesvědčení, strach z postihu v případě laxnosti, touha po konfiskovaném majetku, nebo ještě jiný motiv? Nevadilo mu, že přijde popravami o řadu (platicích) poddaných?

V Praze 29. 8. 2018